

REZOLUȚIA ⁽¹⁾**Adunării Parlamentare Euronest referitoare la recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale, a experienței de muncă și a diplomelor universitare în cadrul procesului de la Bologna**

(2016/C 193/04)

ADUNAREA PARLAMENTARĂ EURONEST,

- având în vedere declarația comună de la Riga a summitului Parteneriatului estic din 21 și 22 mai 2015, bazată pe declarațiile de la Vilnius și Varșovia care au fost făcute într-un context asemănător în anii precedenți,
- având în vedere Rezoluția Parlamentului European din 23 octombrie 2013 intitulată „Politica europeană de vecinătate, spre o consolidare a parteneriatului: poziția Parlamentului European referitoare la rapoartele intermediare de activitate pentru 2012”,
- având în vedere Actul constitutiv al Adunării Parlamentare Euronest din 3 mai 2011,
- având în vedere comunicarea ministerială de la Yerevan redactată în urma celui de al patrulea forum politic de la Bologna și a conferinței ministeriale a Spațiului european al învățământului superior, care a avut loc între 14 și 15 mai 2015;
- având în vedere Rezoluția Adunării Parlamentare Euronest din 3 aprilie 2012 intitulată „Consolidarea societății civile în țările Parteneriatului estic, inclusiv problema cooperării între guvern și societatea civilă și problema reformelor destinate capacitării societății civile”,
- având în vedere declarația comună de la Sorbona privind armonizarea arhitecturii sistemului european de învățământ superior, semnată la Paris la 25 mai 1998 de miniștrii educației din Franța, Germania, Italia și Regatul Unit,
- având în vedere declarația comună semnată la Bologna la 19 iunie 1999 de miniștrii educației din 29 de țări europene (Declarația de la Bologna),
- având în vedere Declarația de la Budapesta-Viena din 12 martie 2010, adoptată de miniștrii educației din 47 de țări, care a lansat în mod oficial Spațiul european al învățământului superior,
- având în vedere Comunicatul Conferinței ministeriale și cel de al treilea Forum politic de la Bologna, care a avut loc la București la 26 și 27 aprilie 2012,
- având în vedere Strategia privind mobilitatea 2020 pentru Spațiul european al învățământului superior, adoptată de conferința ministerială a Spațiului european al învățământului superior care a avut loc la București între 26 și 27 aprilie 2012,
- având în vedere Directiva 2013/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind recunoașterea calificărilor profesionale,
- având în vedere Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 28 septembrie 2005 privind facilitarea emiterii de către statele membre a unor vize uniforme de scurtă ședere pentru cercetători,
- având în vedere raportul intitulat „Spațiul european al învățământului superior în 2015 – Raport privind punerea în aplicare a procesului de la Bologna”,
- având în vedere Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții (EQF-LLL),
- având în vedere Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”),

(¹) Rezoluții adoptate la 22 martie 2016 la Bruxelles, Belgia.

- având în vedere Concluziile Consiliului din 11 mai 2010 privind internaționalizarea învățământului superior,
 - având în vedere Recomandările Consiliului din 28 iunie 2011, cea privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii și cea de a se promova mobilitatea tinerilor în scop educațional,
 - având în vedere raportul intitulat „Spațiul european al învățământului superior în 2012 – Raport privind punerea în aplicare a procesului de la Bologna”,
 - având în vedere raportul final al Conferinței internaționale privind finanțarea învățământului superior, care a avut loc la Erevan, Armenia, între 8 și 9 septembrie 2011,
 - având în vedere Rezoluția Parlamentului European din 23 septembrie 2008 privind Procesul de la Bologna și mobilitatea studenților,
 - având în vedere Raportul Parlamentului European din 31 martie 2015 referitoare la monitorizarea punerii în aplicare a procesului de la Bologna,
 - având în vedere acordurile de asociere semnate între Uniunea Europeană și guvernele Georgiei, Moldovei și Ucrainei,
 - având în vedere programele de burse Erasmus+ și Erasmus Mundus,
 - având în vedere Convenția cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior (CETS nr. 165, Lisabona, 11 aprilie 1997),
- A. întrucât recunoașterea reciprocă a diplomelor de învățământ superior dintre UE și țările din Parteneriatul estic continuă să fie un proces complex și costisitor, în ciuda progreselor introduse de procesul de la Bologna și Spațiul european al învățământului superior;
- B. întrucât pentru studenții din țările Parteneriatului estic este dificil, uneori chiar imposibil să obțină recunoașterea legală a calificărilor pe care le dețin în statele membre ale UE, în timp ce uneori studenții din UE se confruntă cu probleme similare în țările din Parteneriatul estic;
- C. întrucât obstacolele existente cu privire la recunoașterea diplomelor și a calificărilor pot împiedica promovarea mobilității academice și profesionale și dezvoltarea legăturilor culturale dintre ambele părți și pot pune piedici în calea promovării cercetării academice și, în general, a progreselor care ar putea fi realizate în numeroase domenii științifice din Europa;
- D. întrucât nu există niciun acord referitor la egalitatea de tratament pentru recunoașterea calificărilor profesionale pentru cetățenii țărilor din Parteneriatul estic/ai membrilor Procesului de la Bologna – ai Spațiului european al învățământului superior, iar aceasta previne mulți profesioniști de înaltă calificare dintr-o serie de domenii reglementate, cum ar fi sănătatea și asistența socială, educația, arhitectura și construcțiile (de exemplu, ingineria construcțiilor) și multe altele să practice aceste profesii în cadrul UE și, astfel, îi împiedică să se întoarcă în țările de origine cu cunoștințe valoroase și să acopere deficiențe în cadrul forței de muncă de înaltă calificare din statele membre ale UE;
- E. întrucât există o mare nevoie ca mai multe instituții orientate spre cercetare, inclusiv școli doctorale, să fie dezvoltate în țările din Parteneriatul estic, oferind, astfel, studenților locali mai multe opțiuni de carieră în domeniul cercetării;
- F. întrucât abordările privind recunoașterea calificărilor variază atât în cadrul UE, cât și între UE și țările din Parteneriatul estic care sunt membre ale Procesului de la Bologna/Spațiului european al învățământului superior;
- G. întrucât procesul de recunoaștere a calificărilor din străinătate nu este armonizat și nu există niciun mecanism rentabil pentru obținerea unor informații reactive în țările care participă la procesul de la Bologna/Spațiul european al învățământului superior;
- H. întrucât în mai bine de două treimi dintre țările participante deciziile finale privind recunoașterea calificărilor din străinătate țin de responsabilitatea instituțiilor de învățământ superior;

- I. întrucât continuă să existe preocupări legate de corectitudine, transparență, standarde și responsabilitate în privința a numeroase instituții de învățământ superior în multe dintre țările din Parteneriatul estic;
- J. întrucât corupția, birocrăția excesivă, atitudinea prea conservatoare, nesiguranța și mentalitățile depășite pot fi încă întâlnite în cadrul instituțiilor de învățământ superior din țările din Parteneriatul estic și, ocazional, de asemenea în UE, iar această stare de fapt trebuie soluționată și corectată;
- K. întrucât rețeaua centrului național de informare privind recunoașterea academică (ENIC/NARIC) este principala rețea care oferă schimburi de informații privind recunoașterea și dezvoltă instrumente pentru recunoașterea procedurilor, politicilor și practicilor care au potențialul de a informa publicul și partenerii și să ajute țările membre și organismele politice-cheie să înțeleagă procesul de recunoaștere, ajutând, de asemenea, la procesul de aliniere a legislației și a procedurilor naționale cu practicile UE;
- L. întrucât universitățile sunt spații care susțin apariția de idei noi și care se bazează pe libertatea de exprimare și de gândire pentru a asigura progresul academic; întrucât aceasta poate intra în conflict cu presiunile motivate politic, expunând, astfel, adesea studenții la acte de hărțuire și chiar la abuzuri ale dreptului omului;
- M. întrucât programele Erasmus+ reprezintă instrumente cruciale de modernizare a instituțiilor de învățământ superior atât din UE, cât și din Parteneriatul estic, stimulând cooperarea internațională cu instituțiile UE și contribuind la reforma învățământului superior și la îmbunătățirea mobilității studențești,

Principii generale

1. afirmă că faptul că studenții pot beneficia de o educație superioară de înaltă calitate recunoscută reciproc atât în statele membre ale UE, cât și în țările Parteneriatului estic, precum și de recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale pentru cele mai importante profesii reglementate și de recunoașterea deplină a experienței de muncă câștigate de ambele părți poate fi de importanță crucială pentru a intensifica și a îmbunătăți legăturile socioeconomice interculturale și pentru a încuraja pacea, dezvoltarea, prosperitatea și stabilitatea;
2. salută semnarea acordurilor de asociere cu trei țări din Parteneriatul estic și se așteaptă ca această evoluție să aibă un impact pozitiv asupra recunoașterii reciproce a diplomelor, calificărilor, competențelor și experienței de muncă; consideră că una dintre prioritățile-cheie este de a dezvolta modalități semnificative și durabile de cooperare cu celelalte țări din Parteneriatul estic, asigurând continuarea cooperării în acest domeniu și în altele; în act, în același timp, de faptul că acordurile de asociere asigură instrumente îmbunătățite de comunicare și cooperare la nivel guvernamental și parlamentar și ar putea servi drept bază pentru consolidarea cooperării, inclusiv prin instituirea unor Centre Naționale de Recunoaștere și Informare, introducerea unui card profesional european comun UE-Parteneriatul estic și dezvoltarea unor mecanisme rentabile de informare și de alertă prin Sistemul de informare al pieței interne (IMI) între UE și partenerii săi din est;
3. subliniază că procesul de la Bologna nu este în niciun caz un sistem unidirecțional, ci că, mai degrabă, are obiectivul de a sprijini dezvoltarea învățământului superior și a mobilității academice dintre UE și țările din Parteneriatul estic, iar participanții de ambele părți necesită un acces mai bun la instituțiile de învățământ superior, recunoașterea diplomelor, programe de burse și acceptarea deplină în sisteme diferite de învățământ superior, cu condiția respectării tuturor criteriilor academice necesare;
4. subliniază că situația curentă, în care existența unor probleme sistemice persistente îngreunează pentru mulți studenți și tineri profesioniști din Parteneriatul estic recunoașterea automată a diplomelor sau calificărilor lor profesionale în UE, reprezintă o piedică semnificativă în calea liberei circulații a profesioniștilor și a dezvoltării unor relații bune între cele două părți;
5. ia act de faptul că dezvoltarea socioeconomică a țărilor din cadrul Parteneriatului estic poate fi puternic consolidată dacă sunt disponibili absolvenți, profesioniști și întreprinzători care au dobândit noi experiențe în alte medii, lucru care, la rândul său, permite apariția unor noi idei și procese și contribuie la răspândirea valorilor și cunoștințelor practice, consolidează universitățile locale, atrage încrederea investitorilor străini și ajută la prevenirea stagnării;
6. consideră că există o nevoie acută de inversare a tendinței de „exod al creierelor”, care determină tineri talentați din Parteneriatul estic să plece în vest, privând astfel țările lor de expertiza atât de necesară pentru realizarea de îmbunătățiri la nivelul societăților lor și pentru dezvoltarea durabilă;

7. subliniază nevoia ca toate părțile implicate în Parteneriatul estic să asigure, atât în legislație, cât și în practică, accesul deplin la învățământul superior pentru toți, fără discriminare pe motive de gen, religie, apartenență etnică sau opinii politice; ia act de faptul că universitățile sunt universal recunoscute ca locuri de învățare unde se poate practica libertatea de exprimare, iar promovarea excelenței academice este apărută cel mai bine prin protejarea studenților de toate formele de persecuție sau hărțuire;
8. consideră că Comisia ar trebui, în mod prioritar, să colaboreze cu autoritățile academice, administrative și guvernamentale relevante, precum și cu reprezentanții sau organizațiile de studenți relevante pentru a evidenția preocupările studenților și a profesioniștilor din țările Parteneriatului estic, cu scopul de a identifica chestiunile specifice care afectează regiunea și de a găsi soluții;
9. subliniază că guvernele țărilor Parteneriatului estic trebuie să își intensifice eforturile pe care le depun pentru a introduce sisteme adecvate de control și asigurare a calității, lucrând alături de universități și de autoritățile naționale responsabile pentru profesii reglementate specifice, pentru a oferi cetățenilor lor posibilitatea de a-și îmbogăți studiile și experiența, de asemenea în UE;
10. constată cu îngrijorare că există în continuare dezechilibre de gen persistente în anumite domenii ale formării profesionale în țările din cadrul Parteneriatului estic și consideră că accesul egal la toate nivelurile pentru ambele sexe, în special, la învățământul superior, trebuie să fie promovat și stimulat activ prin burse specifice care să consolideze discriminarea pozitivă;
11. subliniază că, acum că s-a obținut liberalizarea vizelor pentru toate țările din Parteneriatul estic cu excepția Belarusului, un număr mai mare de studenți din regiune sunt în prezent interesați să își continue studiile în UE; îndeamnă, prin urmare, instituțiile UE să intensifice negocierile cu Belarusul privind liberalizarea vizelor cu scopul de a încuraja mobilitatea studenților între UE și toate țările din cadrul Parteneriatului estic, fără excepție;
12. subliniază că independența universităților și separarea lor completă de stat și de politică reprezintă condiții fundamentale și vitale pentru a asigura un sistem de învățământ performant și compatibil cu UE; subliniază că finanțarea universităților pe o bază echitabilă este un pas important în această direcție, care nu ar trebui să aibă nicio legătură cu statul sau cu politica, ci, mai degrabă, ar trebui să fie legat de performanță, numărul de studenți și rezultatele academice;
13. invită universitățile din țările Parteneriatului estic să își adapteze oferta educațională la nevoile pieței forței de muncă;
14. încurajează universitățile atât din UE, cât și din țările Parteneriatului estic să depună în mod activ eforturi în vederea colaborării reciproce și a schimbului de experiență și să instituie mecanisme de dialog permanente cu scopul de a genera mai bine schimbări în aceasta din urmă;
15. recunoaște importanța rolului pe care îl îndeplinește rețeaua ENIC/NARIC din diferitele aspecte legate de recunoașterea academică și recunoașterea profesiilor reglementate și nereglementate și consideră că este necesară consolidarea dezvoltării ulterioare a acestei rețele, inclusiv dezvoltarea funcționării și a rolului centrelor naționale din țările Parteneriatului estic;

Diplomele universitare în cadrul procesului de la Bologna

16. salută faptul că toate țările din Parteneriatul estic fac parte din Spațiul european al învățământului superior și că, în ciuda numeroaselor diferențe în ceea ce privește punerea în aplicare a procesului de la Bologna, toate depun eforturi pentru a atinge aceleași standarde în cadrul învățământului superior ca și cele prevalente în celelalte state membre ale UE [standardele și orientările pentru asigurarea calității în Spațiul european al învățământului superior (EHEA-ESGg)], iar recunoașterea imediată și automată a tuturor diplomelor de învățământ superior ar trebui să fie obiectivul principal în întreaga regiune;
17. salută decizia conferinței ministeriale din 2015 privind aderarea Republicii Belarus la Spațiul european al învățământului superior, considerând această evoluție drept dovadă a caracterului favorabil incluziunii al procesului de la Bologna; încurajează Republica Belarus să asigure compatibilitatea sistemului său de învățământ superior și a practicilor din domeniu cu cele din alte țări din Spațiul european al învățământului superior;
18. consideră că instrumentele procesului de la Bologna, în special Cadrul european al calificărilor (CEC) și Sistemul european de credite transferabile (ECTS), sunt, în prezent, puse în aplicare în mod corect de către țările din cadrul Parteneriatului estic în ceea ce privește propriile cadre naționale ale calificărilor (CNC) și sisteme naționale de credite transferabile (NCTS), armonizate cu instrumentele de la Bologna, și că, deși există încă loc de îmbunătățire, criteriile care trebuie recunoscute de către autoritățile competente ale UE în cadrul Spațiului european de recunoaștere a calificărilor (EAR) în ceea ce privește recunoașterea automată a diplomelor universitare ar trebui să conducă la creșterea accelerată a numărului de diplome recunoscute ale studenților din țările Parteneriatului estic;

19. subliniază necesitatea de a consolida cooperarea dintre instituțiile educaționale din UE și țările Parteneriatului estic în vederea schimbului de experiență, întrucât, în majoritatea țărilor, recunoașterea diplomelor din străinătate în scopuri academice este efectuată de către aceste instituții;
20. recunoaște că nivelul cheltuielilor publice destinate învățământului superior prezintă mari variații între țările Parteneriatului estic, așa cum se întâmplă și între statele membre ale UE; regretă, totuși, faptul că, în multe dintre țările Parteneriatului estic și statele membre ale UE din vecinătate, procentul din PIB alocat învățământului terțiar se numără printre cele mai scăzute din Spațiul european al învățământului superior, astfel încât este dificil sau chiar imposibil să se asigure realizarea unor evoluții corespunzătoare în domeniu;
21. ia act de faptul că structura în trei cicluri a procesului de la Bologna pentru învățământul superior (licență, masterat și doctorat), deși nu este implementată în mod identic pe întreg teritoriul Spațiului european al învățământului superior, este în mare parte respectată în țările Parteneriatului estic; se pune, totuși, problema că lipsesc în mod clar suficiente școli doctorale sau nu este disponibilă finanțare pentru studenții din țările respective, lucru care constituie principalul motiv pentru care majoritatea candidaților încearcă să urmeze studii doctorale în altă parte;
22. subliniază că, dat fiind că instituțiile de învățământ superior sunt, în mare măsură, principalele organisme responsabile pentru criteriile privind controlul calității și pentru procedurile de eliberare a diplomelor, cu respectarea principiilor procesului de la Bologna și ale Convenției de la Lisabona privind recunoașterea calificărilor, există o nevoie stringentă de a se dezvolta instituții de învățământ superior mai autonome și mai puternice în țările Parteneriatului estic și solicită Comisiei și SEAE să examineze modalitățile de promovare a acestei evoluții împreună cu autoritățile naționale;
23. solicită guvernelor și parlamentelor din țările Parteneriatului estic și statele membre ale UE să depună eforturi pentru o mai bună transpunere în legislația națională a principiilor Convenției de la Lisabona privind recunoașterea calificărilor, atât în ceea ce privește calitatea diplomelor eliberate în context național, cât și în ceea ce privește facilitarea recunoașterii automate a calificărilor obținute în străinătate;
24. subliniază că existența unor „fabrici de diplome” și „fabrici de acreditare”, precum și lipsa unor sisteme naționale comparabile, compatibile și coerente în ceea ce privește punerea în aplicare a instrumentelor de la Bologna/ale Spațiului european al învățământului superior rămân principalele motive care împiedică multe organisme din UE să poată să recunoască în mod automat calificările acordate în țările Parteneriatului estic;
25. invită guvernele ambelor părți să își intensifice eforturile depuse pentru a asigura încrederea în sistemul de învățământ superior, în special prin asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru admiterea la universitate și examene și pentru accesul la resurse și infrastructuri, precum și a unor drepturi egale la burse; este, de asemenea, absolut primordial să se asigure că se acordă diplome doar studenților care respectă toate cerințele și rezultatele învățării necesare potrivit CEC pentru calificarea respectivă;
26. solicită insistent atât organismelor UE, cât și universităților, să analizeze și să identifice moduri eficiente de sprijinire a studenților din cadrul Parteneriatului estic prin creșterea vizibilității și a numărului de burse universitare destinate studenților din țările Parteneriatului estic, atât folosind diversele instrumente ale Uniunii, cât și încurajând guvernele naționale, fundațiile și ONG-urile să răspundă nevoilor studenților din țările membre ale Parteneriatului estic care, în multe cazuri, pot proveni din medii defavorizate din punct de vedere economic și, în ciuda unor rezultate școlare foarte bune, pot întâmpina dificultăți în a studia în UE;
27. salută participarea activă a partenerilor estici la programul Erasmus + și faptul că capacitatea lor de absorbție a bugetului este foarte bună; regretă, prin urmare, faptul că finanțarea disponibilă pentru țările Parteneriatului estic în cadrul acestor programe pentru perioada 2014-2020 a rămas în linii mari echivalentă cu cea din perioada financiară precedentă;
28. consideră că, pentru a atinge obiectivul de a favoriza o cooperare mai strânsă, este foarte important să se crească resursele financiare puse la dispoziția programelor de burse ale UE, cum ar fi Erasmus +, vizând în mod specific studenții din țările Parteneriatului estic și creând un capitol specific în cadrul schemelor de finanțare ale UE pentru această regiune, care este de cea mai mare importanță strategică și culturală pentru Uniune;

Calificări profesionale și experiență profesională

29. consideră că recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale este necesară pentru a asigura parcurgerea mai multor etape esențiale pentru dezvoltarea ambelor părți ale proiectului Parteneriatului estic, inclusiv prin îmbunătățirea mobilității temporare pentru specializarea forței de muncă, deschizând, astfel noi oportunități pentru cetățenii țărilor din cadrul Parteneriatului estic de a dobândi noi competențe, care pot fi utilizate atât pentru îmbunătățirea rezultatelor lor profesionale în țara de origine, cât și pentru a acoperi lacune vitale în ceea ce privește forța de muncă a ambelor părți;

30. ia act de faptul că, deși calificările profesionale sunt strâns legate de îmbunătățirea condițiilor de recunoaștere a diplomelor în cadrul procesului de la Bologna, nu există în prezent niciun document specific care să includă țările din Parteneriatul estic și care să fie similar cu Directiva 2013/55/UE care reglementează această chestiune în cadrul UE, al Spațiului Economic European și al Elveției; încurajează, prin urmare, noi inițiative care să urmărească crearea unei dimensiuni cu adevărat continentale a acestei priorități;
 31. invită Comisia și SEAE să examineze, împreună cu guvernele țărilor din Parteneriatul estic, posibilitatea de a crea un nou cadru pentru politica europeană de vecinătate pentru a extinde sistemul cardului profesional european (CPE) la acești parteneri; speră că acest instrument ar conduce la o nouă și mai dinamică mobilitate profesională în Europa și în vecinătatea sa și ar contribui la acoperirea lacunelor în materie de capacități în diverse profesii, cu efecte reciproc benefice pentru toate părțile;
 32. subliniază că toate formele de cooperare privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale ar trebui să urmărească să sprijine abilitatea profesioniștilor din ambele părți de a-și dezvolta competențele, experiența practică și mobilitatea, fără a pune în pericol disponibilitatea forței de muncă în țările Parteneriatului estic și fără a crea dezechilibre în cadrul UE;
 33. solicită dezvoltarea unei abordări unitare în desfășurarea procedurilor pentru recunoașterea calificărilor profesionale pentru toți și încurajează guvernele țărilor din Parteneriatul estic să elaboreze și să pună în aplicare proceduri fiabile și transparente pentru recunoașterea calificărilor profesionale, în primul rând pentru profesiile reglementate;
 34. consideră că recunoașterea reciprocă a experienței profesionale a lucrătorilor calificați este o componentă vitală pentru dezvoltarea unei piețe dinamice a locurilor de muncă în Europa și că ar trebui stabilite criterii de bază care pot fi împărtășite de statele membre și de alți parteneri în vederea înregistrării și cuantificării experienței profesionale semnificative a lucrătorilor;
 35. consideră că, pe lângă aplicarea unor criterii referitoare la calitate, transparență și integritate, statele membre ale UE și ale țărilor din Parteneriatul estic ar trebui să se asigure că autoritățile naționale responsabile pentru calificările profesionale și asociațiile și federațiile angajatorilor care se ocupă de recunoașterea experienței profesionale fac tot posibilul pentru a evita orice formă de discriminare din orice motiv (gen, religie, apartenență etnică sau țara de origine, inclusiv în toate țările din Parteneriatul estic);
 36. încredințează copreședinților sarcina de a transmite prezenta rezoluție Președintelui Parlamentului European, Consiliului, Comisiei, Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate/Vicepreședintele Comisiei, SEAE, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre ale UE și ale țărilor din Parteneriatul estic.
-